

UMMAN LOJİSTİK BİLGİ NOTU

1. Ülkenin Dış Ticaretinde Kullandığı Taşıma Modları

Umman dış ticaretinde kullanılan taşıma modları incelendiğinde 2023 yılında ithalatında %66, ihracatında ise %94 olmak üzere deniz yolunun çoğunlukla kullanıldığı görülmektedir. Bu durumunun sebebi olarak gerek coğrafi yapısı gereği açık denizlerde yer alması gerekse de önde gelen ihracat ürünlerinden petrol ve doğalgazın çok önemli bir kısmının Uzakdoğu ülkelerine ihracatının yoğunlaşmasından kaynaklanmaktadır.

	Taşıma Modu	(milyon USD)		% Pay	
		2022	2023	2022	2023
İthalat	Deniz yolu	25.977	23.366	67%	66%
	Kara yolu	9.010	8.018	23%	23%
	Hava yolu	3.532	4.036	9%	11%
İhracat	Deniz yolu	59.795	47.187	96%	94%
	Kara yolu	2.662	2.795	4%	6%
	Hava yolu	81	125	0.1%	0.2%

(Kaynak: National Centre for Statistic and Information) (<https://manafeth.ncsi.gov.om/index.html>)

2. Lojistik Altyapısı

2.1. Kara Yolu, Deniz Yolu, Demir Yolu, Hava Yolu Altyapısına İlişkin Bilgiler

Arap Yarımadası'nın güneydoğu köşesinin tamamını kaplayan Umman Sultanlığı'nın uzun kıyı şeridi, Umman Denizi, Umman körfezi ve Basra Körfezi ile komşudur. Umman'ın 3.165 km'lik kıyı şeridi ve stratejik konumu, denizcilik kültürü ve önemli bir ticaret tarihi kazandırmıştır. Arap Yarımadası'nın doğu ucunda yer alması, tarihsel olarak, Ummanı Hindistan yarımadası

ile Arap dünyası arasında seyahat eden tüccarların ilk temas noktası haline getirirken, Afrika'nın yakınlığı ve Umman'ın 1856 yılına kadar Zanzibar adasında hüküm sürmesi Doğu Afrika ile sık sık ticaret yapılmasını sağlamıştır.

Umman Lojistik Stratejisi, lojistik sektörünün GSYH'ye katkısını artırmaya yönelik uzun vadeli hedefleri ortaya koymakta, yeni limanlar ve yol bağlantıları için altyapı ve teknolojiye yatırım yaparak lojistik kapasitesini artırmayı hedeflemektedir. Umman, Umman Körfezi ve Hint Okyanusu'ndaki derin deniz limanlarını kullanarak 2040 yılına kadar dünyanın en büyük on lojistik merkezinden biri olmayı hedeflemektedir.

Yol inşaatı, yerel ve bölgesel kalkınmanın önemli bir odak noktası olarak görülmektedir. Ülkenin Suudi Arabistan, BAE ve Yemen ile kara sınırı olup bu ülkeler ile kara yolu bağlantıları mevcuttur. Umman, yarısı asfalt olan 62.000 kilometrelik yoldan oluşan bakımlı bir yol ağına sahiptir. Umman'daki karayollarının ana güzergahları şunlardır: Muscat'tan Birleşik Arap Emirlikleri sınırına kadar Kuzey kıyısı boyunca uzanan 256 km'lik Batinah Ekspres Yolu, Batinah Ekspres Yoluna paralel olarak uzanan 56 km'lik Muscat Ekspres Yolu ve Muscat'ın güneybatısındaki Nizwa'dan iç kesimlere, ardından sahildeki Salalah'a giden çöl yolu. Aralık 2021'de Riyad'ı Muscat'a ve Duqm ve diğer Umman limanları da dahil olmak üzere diğer büyük Umman şehirlerine bağlayan yeni bir yol açılmış olup iki ülke arasındaki kara yolu ulaşımında önemli bir güzergah olmuştur.

Umman, Muskat'ın civarında 20 mil karelik lojistik odaklı bir gelişme olan Khazaen Ekonomik Şehri'nde serbest bölge, otomobil pazarı, meyve sebze hali ve fabrikalar içerecek bir kuru liman açmış olup yakın gelecekte ticaret hacminde önemli bir paya sahip olması bekleneilmektedir.

2021 yılında Saltanat'ın bayrak taşıyıcısı olan Oman Air, Doha üzerinden ABD'ye uçuş imkanı sağlayan bir hamleyle Qatar Airways ile ortak uçuş anlaşması imzalanmıştır. Umman'ın ilk bütçeli havayolu Salam Air, bölgesel rotalarını genişletmiştir. Umman'ın modern Muskat Uluslararası Havaalanı Mart 2018'de açılmıştır. Duqm Havaalanı'nın yolcu terminali de, bölgesel ve uluslararası rotaların eklenmesi planlarıyla Eylül 2018'de hizmete girmiştir. Umman'ın Salalah ve Sur havalimanları da uluslararası destinasyonlara hizmet vermektedir.

Hâlihazırda demir yolu altyapısı olmayan Umman'da BAE'nin başkenti Abu Dhabi'yi Umman'ının sanayi ve liman şehri Sohar'ı birbirine bağlayacak 303 km uzunluğunda planlanan demir yolu yapılmasına ilişkin ihale süreci devam etmekte olup iki ülke arasındaki ticari entegrasyonun sağlanması açısından önem arz etmektedir.

2.2. Önemli Limanlar, Lojistik Merkezler, Ticaret Merkezleri

Umman'daki yedi ticari limanın tamamı devlet mülkiyetindedir. Bunlardan 3 tanesi derin deniz limanıdır: kuzeyde Sohar Limanı, ülkenin kıyı şeridinin merkezinde Duqm Limanı ve güneyinde Salalah Limanı. Bu limanlar hükümet ve yabancı özel şirketler arasındaki ortak

girişimler yoluyla imtiyazlar altında faaliyet göstermekte ve 40 ülkede 86 limana bağlanmaktadır.

Hint Okyanusu'nda Muskat ile Salalah'ın ortasında yer alan stratejik liman kenti Duqm, Umman'ın önemli beklentileri olan dikkat çekici bir projesidir. Burada, askeri deniz üssü, kuru havuz, balıkçılık merkezi, endüstriyel serbest bölge, oteller, enerji ve tuzdan arındırma tesisleri, bir petrol depolama terminali ve tamamlanmak üzere olan bir rafineri mevcuttur.

Asyad, lojistik faaliyetlerine rehberlik etmekten sorumlu Umman kuruluş olup, üç derin deniz limanındaki günlük operasyonlar, özel ve uluslararası yatırımcılarla yapılan imtiyazlar ve bir dizi ortak girişim (JV'ler) aracılığıyla yürütülmektedir. Örneğin Salalah Limanı bir ortak girişim aracılığıyla faaliyet göstermektedir. Hollanda merkezli terminal yönetim şirketi APM Terminals'in yüzde 30, Asyad'ın yüzde 20 hissesi bulunan şirkette, yüzde 23'ü devlet emeklilik ve sigorta kuruluşları ile kurumsal ve diğer yatırımcılar yüzde 27'yi oluşturuyor.

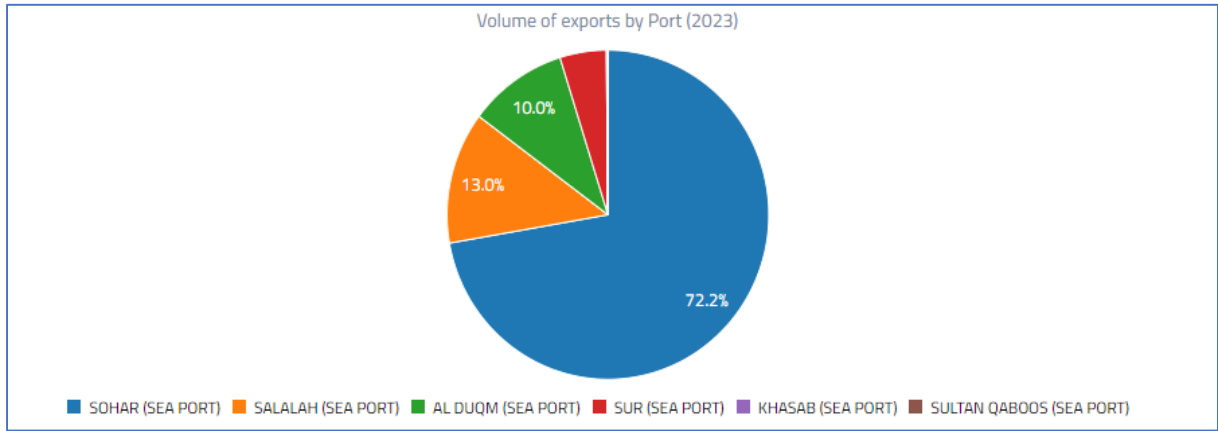
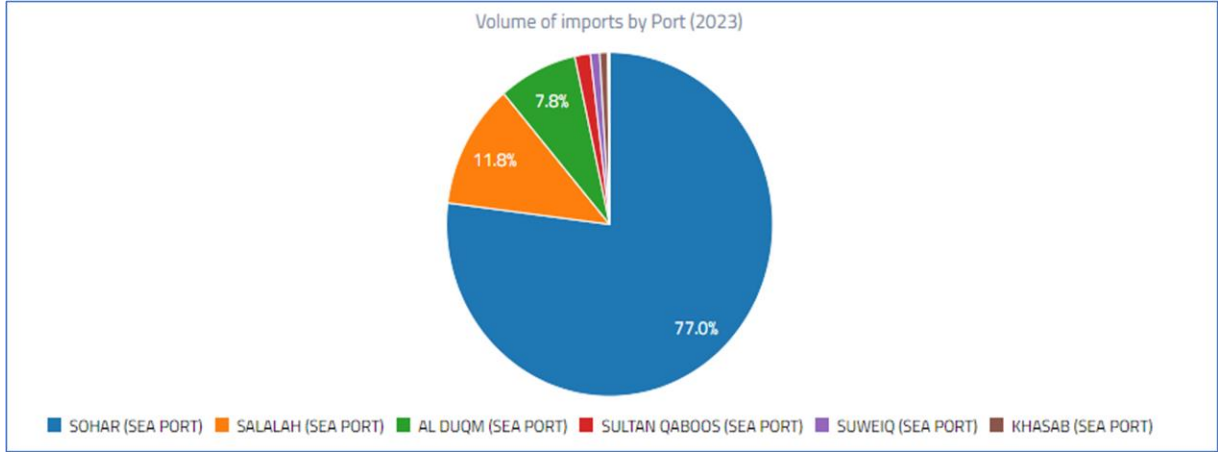
1998 yılında kurulan Salalah Limanı, 2019'da 4,1 milyon yirmi fitlik eşdeğer ünite (TEU) elleçleme kapasitesi sahip olup Hem 2021 hem de 2022'de pandemi öncesi seviyeleri aşarak 4,5 milyon TEU sınırına ulaştığı bilinmektedir. Bu liman Dünya Bankası'na, 2021 yılında dünyanın en verimli altıncı konteyner limanı olarak sıralanırken, 2022 yılında yılda 4 milyon veya daha fazla TEU elleçleme kapasitesine sahip limanlar arasında dünyanın en iyisi seçildi.

2022 yılında Salalah Limanı'nın hizmetlerinin devam eden genişlemesi, Çin ve Yemen ile yeni bir aktarma bağlantısı sağlamıştır. Danimarkalı denizcilik şirketi Maersk'in ortak olduğu rotanın deniz kısmı, Çin'in Ningbo limanı ile Salalah arasında çalışmakta ve burada karayolu taşımacılığı ile Dhofar Valiliği'nde bulunan Al Mazunah Serbest Bölgesi üzerinden Umman-Yemen sınırı boyunca tamamlanmaktadır.

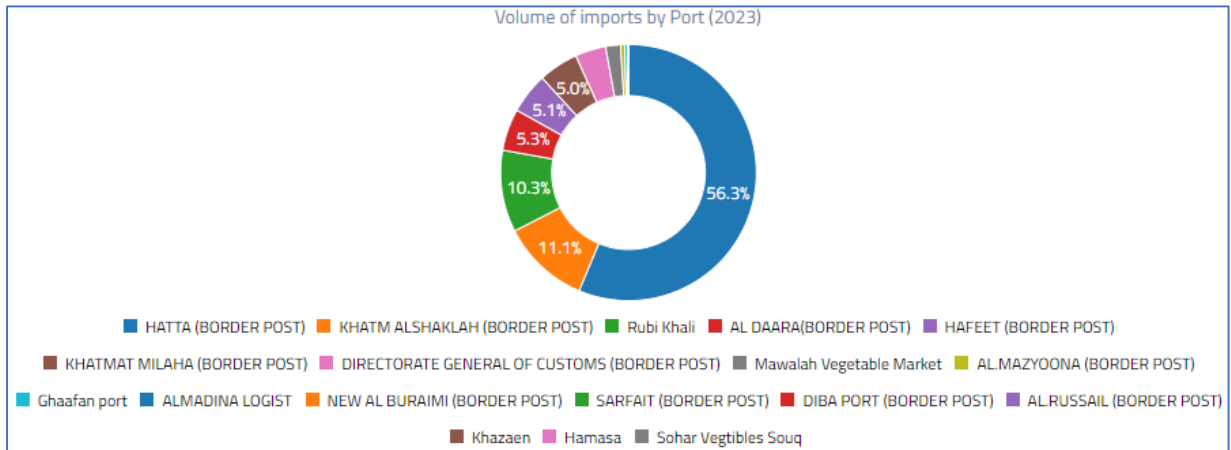
2019 yılında, Rotterdam Limanı ile Umman hükümeti arasındaki %50-50 ortak girişim olan Sohar Limanı, 795.000 TEU dahil 7,7 milyon konteyner elleçleme kapasitesine ulaştı.

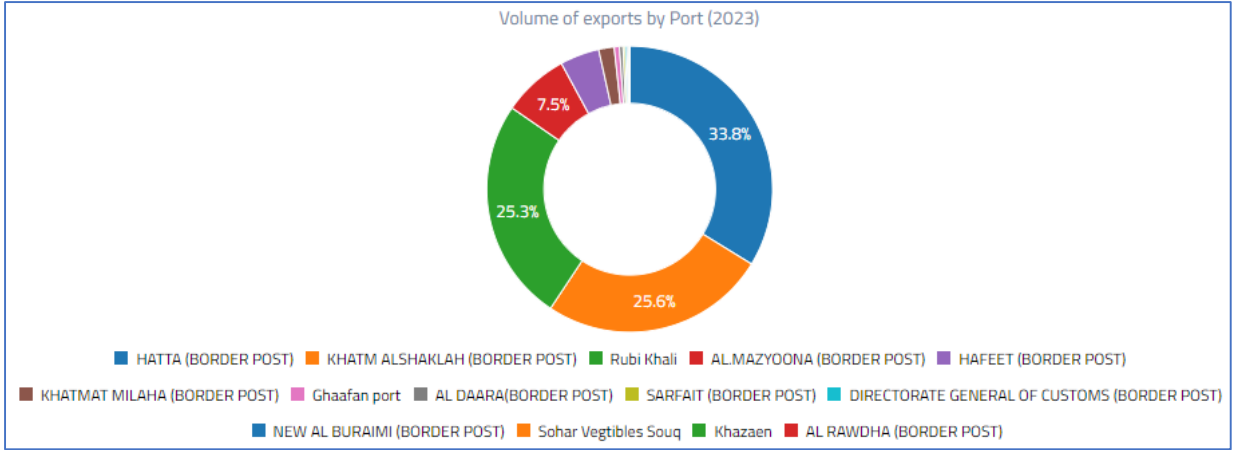
Port Sultan Qaboos, Port Shinas, Port Suwaik ve Khazaen Dry Port'tan oluşan derin su olmayan dört liman, hedeflenen endüstrileri ve aktarmalı nakliye faaliyetlerini destekleyerek ülkenin güçlü denizcilik altyapısına katkıda bulunmaktadır. Port Sultan Qaboos bölgesel bir kruvaziyer ve turizm kapısı olarak konumlandırılmakta, Port Shinas su ürünleri yetiştiriciliği ve tarım ticaretini desteklemekte, Port Suwaik ise Khazaen Kuru Limanı'na olan yakınlığı sebebiyle stratejik olarak burayı desteklemek amaçlı kullanılmaktadır.

Deniz yolu ile gerçekleşen ithalatın ve ihracatın limanlara göre dağılım oranlarına bakıldığında sanayi üretiminin ağırlık kazandığı Sohar limanının önemli bir paya sahip olduğu sonrasında Salalah ve Duqm limanının öne çıktığı görülmektedir.

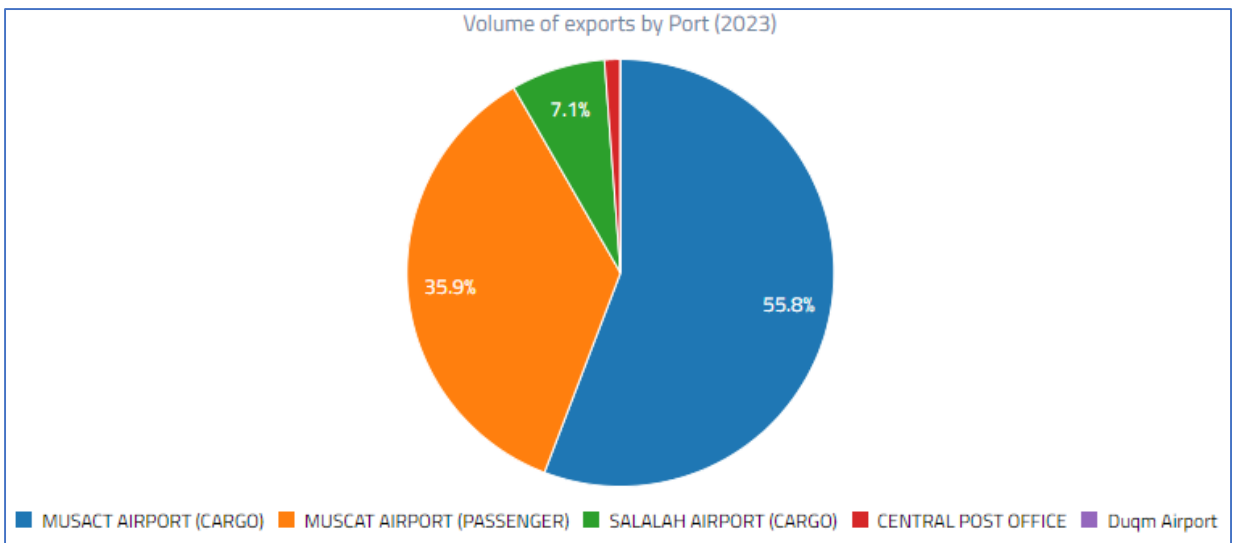
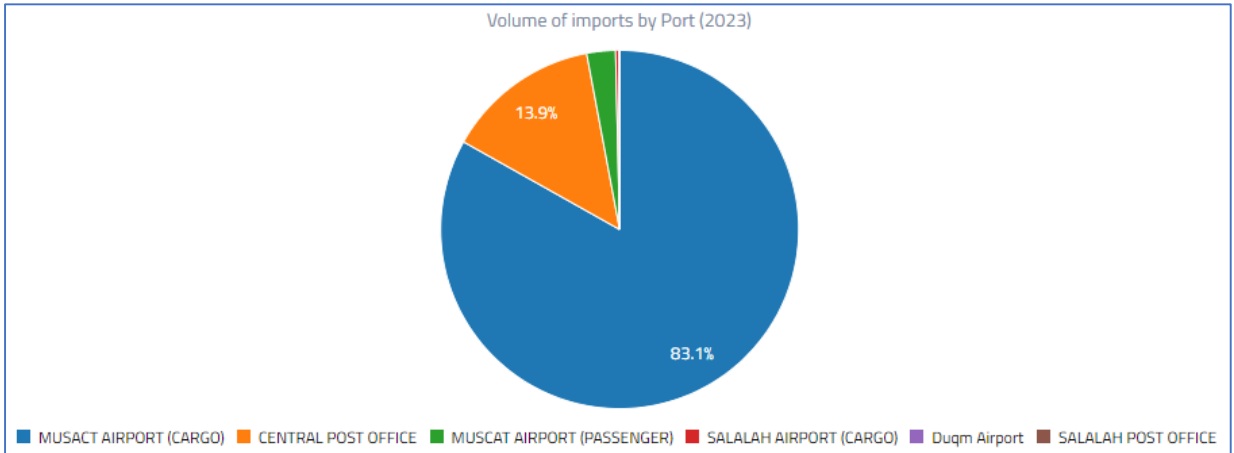

Kara yolu ile gerçekleşen ithalatın ve ihracatın limanlara göre dağılım oranlarına bakıldığında BAE ile sınırında yer alan Hatta ve Khatm Alshaklah gümrüklerinin önemli bir paya sahip olduğu sonrasında Suudi Arabistan sınırında yer alan Rubi Khali gümrüğünün öne çıktığı görülmektedir.

Hava yolu ile gerçekleşen ithalatın ve ihracatın limanlara göre dağılım oranlarına bakıldığında başkent Muskat'da yer alan ve ülkenin en büyük kapasiteli havalimanı olan Muskat Havalimanının ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

2.3. Yerel Lojistik Firmalar

Asyad Group, Umman'ın en önemli lojistik firması olup kuruluş yılı olan 2016 yılından bu yana, 2040 Umman Vizyonu doğrultusunda Umman'ın lojistik dönüşümüne ve hedeflerine liderlik yapmaktadır. Bünyesinde 84 gemi, 6 feribot, 487 otobüs ile birlikte 3 serbest bölge ve Salalah, Duqm ve Sohar başta olmak üzere diğer limanları bulundurmaktadır. Diğer taraftan, ülkede mevcut önemli lojistik şirketleri aşağıda listelenmektedir:

Firma İsmi	İnternet Sayfası
ASYAD	https://www.asyad.om/
Al Nowras Logistics Solution	https://www.alnowras.com/
Al Madina Logistic Services Company	https://www.almadinalogistics.com/
Agreement for Logistics LLC (ConcordeOM)	https://www.concordeom.com/index.html
Global Shipping Routes	https://www.gsroutes.com/index.html
Omani Integrated logistic Services SAOC	http://www.ilsoman.com/
Seagull Logistic Services LLC	https://www.seagulloman.com/index.php
Al Fayha Shipping Agencies	https://alfayhashipping.com/
Blaze Logistics LLC	https://www.blaze-logistics.com/
Duqm United Logistics LLC (DUL)	https://www.duloman.com/index.html
Majan Shipping & Transport Co LLC	https://www.majanshipping.com/index.html
Sohar Shipping Transport & Trading Agencies L.L.C	https://www.soharshipping.com/

3. LPI Endeksi Sıralaması

Singapur, Finlandiya ve Danimarka'nın ilk sıralarda olduğu Dünya Bankası'nın 2023 yılı Lojistik Performans Endeksine (LPI) göre, listede Umman 3,3 endeks puanı ile 43. sırada yer almıştır.

Ülke	2023		2018	
	LPI Sıralaması	LPI Puanı	LPI Sıralaması	LPI Puanı
Singapur	1	4,3	7	4,0
Finlandiya	2	4,2	10	3,97
Danimarka	3	4,1	8	3,99
Birleşik Arap Emirlikleri	7	4,0	11	3,96
Bahreyn	34	3,5	59	2,93
Katar	34	3,5	30	3,47
Suudi Arabistan	38	3,4	55	3,01
Türkiye	38	3,4	47	3,15
Umman	43	3,3	43	3,2
Kuveyt	51	3,2	63	2,86

4. Önemli Ticari Rotalar

Tarihi olarak Hindistan yarımadası ile Arap dünyası arasında seyahat eden tüccarların ilk temas noktası olması ve Afrika'ya olan yakınlığı ve tarihsel ilişkiler günümüzde de önemini korumakta ve ticari rotaları şekillendirmeye devam etmektedir. Petrol ve doğalgaz hariç tutulduğunda, ihracatının yarısından fazlasının diğer Arap ülkeleri ile Afrika ülkelerinin olduğu, yeniden ihracat yaptığı ülkelerin ise %75'inden fazlasının yine bu ülkeler olduğu görülmektedir.

5. Umman İle Türkiye Arasındaki Taşıma Ücretleri

Mevcut ticaret rotalarında yaşanan gelişmeler ve dünya taşımacılık sektörünü etkileyen sebeplerle Umman-Türkiye arasında taşıma ücretleri de dönemsel olarak değişebilmektedir. Ayrıca, ürün içeriği, çıkış/varış limanı, konteyner türü ve ürün miktarına bağlı olarak taşıma ücretleri değişmekle birlikte taşıma modlarına göre ortalama taşıma fiyatlarına bakıldığında, deniz yolu ile 0,100 USD/kg -0,200 USD/kg arasında olduğu, hava yolu ile taşımacılıkta ise 2,0 USD/kg- 3,0 USD/kg arasında fiyatların gerçekleştiği görülmektedir. Kara yolunun iki ülke arasında çok düşük oranlarda kullanılıyor olması nedeniyle sağlıklı fiyat bilgisi sağlanamamaktadır.

6. Dış Ticaret Taşımalarında Lojistik Sorunlar

Ülkemiz ile Umman arasında gerçekleşen ihracatımızın taşıma modlarına göre dağılımına bakıldığında %80'inin deniz yolu ile gerçekleştiği, hava yolunun %17 paya sahip olduğu ve kara yollarının ise %3 seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir. Deniz yolu taşımacılığının yoğunluk kazanmasına rağmen gerek frekans sayılarının azlığı gerekse de birçok seferin doğrudan Umman limanlarına ulaşmayıp Mısır, Suudi Arabistan ve Dubai limanları üzerinden aktarma yapması teslimat sürelerini ve taşıma maliyetlerini artıran bir unsurdur. Diğer taraftan, yakın zamanda Süveyş kanalında yaşanan kaza sonrası gecikmeler, Yemen dolaylarında gemilere yapılan saldırılar düşünüldüğünde kara yolu taşımacılığının alternatif olma açısından önemi ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda bazı firmalarımızın İran üzerinden Bandar Abbas limanını aktarma yaparak gerek Dubai'ye gerekse de Umman limanlarına ürünleri sevk ettikleri bilinmektedir. Bu çerçevede anılan güzergâhın deniz yoluna nazaran daha kısa sürede tamamlandığı ve deniz yolu taşımacılığında yaşanan fiyat dalgalanmalarında önemli oranlarda fiyat avantajı sağladığı dikkate alındığında bu güzergâhtan kara yolu taşımacılığı ihracatçılarımız için önemli bir alternatif olacaktır.

7. Müşavirlik Değerlendirmesi

Umman'ın sahip olduğu coğrafi konum ve tarihi geçmişe dayalı siyasi ilişkileri değerlendirildiğinde, özellikle Hindistan yarımadası, doğu Afrika ülkeleri ve yaklaşık 55 milyon nüfusa sahip diğer körfez ülkelerine yakınlık ile sahip olunan ticari işbirlikleri bir arada

düŖünüldüğünde, firmalarımızın anılan bölgelere açılma ve ihracatı artırma anlamında Ummanlı firmalarla yapılabilecek işbirlikleri önemli fırsatlar sunabilecektir.

Diğer taraftan, yukarıda belirtildiği üzere, İran üzerinden gerek Umman'a gerekse de bölgeye kara yolu taşımacılığının payının artması navlun süresi ve maliyet açısından özellikle gıda ürünleri ihracatında rekabet avantajı sağlayabilecek olup firmalarımızın bu kapsamda alternatifleri değerlendirmesi önem arz etmektedir.